

ТОШКЕНТ ХАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

TOSHKENT NAQOATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1997 йил 20 декабрь, шанба • № 101 (10.980) • Эркин нархда сотилади.

БУНЁДКОРЛИК – МАМЛАКАТ КЎРКИ

МУСТАҚИЛЛИК йилларида мамлакатимизда чиндан ҳам улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Ҳусусан, пойтахтимиз Тошкент қиёфаси ўзгача салобат ва гўзалик касб этаётир. Қурилган янги ҳашаматли бинолар, хиёбонлар, йўллар, кўприклар республикамизга ташриф буюрган ҳар бир кишининг дилини мамнун қилаётir.

Президентимиз Ислом Каримовнинг янги бунёд этилган жойлар билан танишиши яхши анъанага айланиси қолди.

Куни кечакорликни кўздан кечирди. Ҳалқлар дўстлиги ва Ҳадра майдонларини туаштирувчи ероғи йўлларини бир-бiri билан улашда мутаносиблиқ, уйғунлик, ўзига хослик бўлиши керак, деб таъкидлadi И. Каримов.

Янги йил арафасида яна бир иншоот – республика Олий Мажлисининг муҳташам биноси курилиши ҳам ниҳоясига етказилди. Замонавий ҳамда миллий меъморчилик анъаналари асосида бунёд этилган мазкур иншоотни кўздан кечирар экан ҳеч нарса Президентнинг назаридан четда қолмади. Парламент биноси ён-атрофими кўкаламзорлашириш, ободонлаштириш, унинг Миллий боф билан ягона мажмууга айланиши борасида зарур маслаҳатлар берилди.

Дарҳақиқат, мамлакатимизда, жумладан, Тошкентда бунёд

этилаётган муҳташам бинолар шаҳарларимиз кўркига кўрк кўшмоқда. Замонавий техника воситаларидан фойдаланиш, миллий меъморчилик анъаналарини кўллаш орқали курувчиларимиз катта мувоффакиятларга эришмоқдалар. Президент сидқидилдан қилган меҳнатлари учун меъмор, муҳандис ва курувчиларга миннатдорлик изор этди. Зотан, бундай маҳобатли бинолар миллатимиз фахри, она- Ватанимизда қарор топган тинчлик ва осойишталик тимсоллариди.

Давлатимиз раҳбарининг иншоотлар билан танишувчи ғифода унга республика Баш вазирининг биринчи ўринbosари И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчиси Т. Алимов, Баш вазир ўринbosари Р. Юнусов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлагановлар ҳамроҳлик қилдилар.

СУРАТДА: Президентнинг Парламент биноси билан танишув пайти.

Р. ЖУМАНИЁЗОВ олган сурат.

(ЎЗА).

1998 йил – Оила йили

АЁЛЛАР МИННАТДОР

Ангрен шаҳридаги Геологлар кўргонида бўлиб ўтган бу галги тадбирiga шу ерда истиқомат қилаётган 170 нафардан кўпроқ аёллар таклиф қилинди. Узаро сұхбат шу кунларда энг долзарб бўлган оила, жамият ва давлат мавзууда борди.

Кўпигина аёллар сұхбатда қатнашиб, ўзлари меҳнат қилаётган Шаркий Курама геология-қидикув экспедицияси ҳамда «Курама» артели жамоаси мисолида хотин-қизлар муаммолари қандай ҳал этилаётганлиги ҳақида гапириб бердилар, кундаклик турмушда рўй берадиган баъзи қийинчиликлар, ўзларини ташвишга солаётган воқеалар ҳақида тўхтадилар.

Ангрен шаҳар ҳокимининг муовини ва шаҳар хотин-қизлар кўмитасининг раиси Дилбар Абдуллаева хотин-қизларнинг жамиятдаги ўрни ва роли ҳақидаги сұхбатни олиб бораракан, учрашув охирида намунали фоалият кўрсатаётган кўргон хотин-қизлар кенгашини диплом билан тақдирлади.

Кўргон бадиий ҳаваскорлари намойиш этган қайнона ва келин, она ва бола ўртасидаги муносабатлар акс этган саҳна кўринишлари учрашув қатнашчиларида яхши таассурот қолдиди. Учрашув иштирокчилари «Курама» артели кўргон ахолиси турмуш шароитини яхшилаш учун яхиндан ёрдам кўрсатаётганлигини миннатдорчилек билан таъкидлadi. Жумладан, корхона ўз маблағи ҳисобидан 20-ўрта мактаб ўкувчилари учун белул транспорт хизмати ташкил этди, ҳар ойда 14 нафар ўқитувчига кўшимча 1,5 минг сўмдан маош беряпти. Мактаб ошхонасида 30 нафар ўкувчини белул овқат билан таъминламоқда.

Мунаввара ИСОҚУЛОВА.

Мулкдор нинг янги йил совфалари

РЕСПУБЛИКАМИЗДА оммавийлашиб бораётган «Мулкдор» газетаси бундан бир ой мукаддам Узбекистон телевидениесининг «Оқшом эртаклари» кўрсатуви ходимлари билан биргаликда «Топган топалок, кайфияти чоғ» деб номланган танлов бошлаган эди. Газета саҳифалари орқали эълон қилинган «Савол-топишмок»лар кўплаб ўғил-қизларни кизикитириб қўйди. Улар топишмоқларга жавобларини «Мулкдор» таҳририятига ва «Оқшом эртаклари»га ўйлаб турдилар. Буни қарангки, 30 кун ичida болалардан 800 дан кўпроқ мактуб олинди.

Кечакорликни кўрсатаётган кўргон топалок, кайфияти чоғ» байрамига 1-, 2-, 3-, 4-, 6-мехрибонлик ўйларининг 20 нафар тарбияланувчилари ҳам таклиф этилдилар. Тадбирда иштирок этган жажилларга «Мулкдор» газетаси таҳририятининг махсус янги йил совфалари топширилди. Мехрибонлик ўйларидан келган болаларга эса кийим-кечаклар ҳам хада этилди.

Ушбу тадбирiga «Кока-кола», «Орзу» хиссадорлик жамиятини, «Восток» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Дорул-Ассалом» савдо маркази, бош кийимлар фабрикаси, «Дента-сервис», «Болалар дунёси» сингари кўплаб корхоналар бажонуди ҳамийлик қилдилар.

Биз газета таҳририяти томонидан инсон манфаатлари ийлида ташкил этилган ва ўюнтирилган бу тадбир навбатдаги хайрли ва саҳоватли ишларга дебоча бўлажаклигини алоҳида таъкидламоқчимиз.

«МУЛКДОР»чиларга эса Янги йилда янги ижодий омадлар тилаймиз!

Вилоят ҳаёти.

янгиликлар, одамлар, воқеалар

САЛОМАТЛИККА ЭЪТИБОР

Ангрен шаҳрида Узбекистон кўмири қазиб олиш ва сотиш ҳиссадорлик жамияти таркибига киривчи ўнлаб корхоналар самарали фаолият кўрсатмоқда.

Бунда кончиларга кўйл мөхнат шароити яратилаётгани, уларниң саломатлигини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилётгани мухим омил бўлмоқда. Ҳусусан, ҳиссадорлик жамиятиянинг тиббий-санитария қисмига карашли юз эллик ўринли касалхонада даволанувчилар учун барча шароит мухайё. Касалхонада энг замонавий тиббий ускуналардан муваффакиятли фойданилмоқда. Шу вақтгача «Интратон» ва «Инфратон» аппаратлари касалликни аниқлаш

ва даволашда жуда кўл келаётган бўлса, якинда ўрнатилган лазер аппаратлари тиббий хизмат кўрсатиш даражасини янада ошириди. Мазкур шифо масканида ичи ва асаб касалларни, умумий жарроҳлик ҳамда жинсий хасталиклар бўлимлари мавжуд. Касалхона қошида кунига 250 беморни қабул қила оладиган поликлиника ҳам ишлаб турбиди. Энг мухими, ҳиссадорлик жамияти корхоналарида касаллик туфайли ишга чиқмай колиц ҳоллари анча камайди.

Н. ДУШАЕВ.

ГИМНАЗИЯЛАРГА АКАДЕМИК ЛИЦЕЙ МАҚОМИ

«ТАЪЛИМ ТЎҒРИСИДА»ги Конунни амалга ошириши йўлида Олмалик шаҳри ҳалқ таълими тизимида ҳам ислоҳотлар олиб борилмоқда.

Хозир биз лицей, гимназия, техника коллежлари каби янги турдаги ўқув юртларига эгамиз, – деди Олмалик шаҳар ҳалқ таълими бўлими мудири К. Холматов. – Шу ўринда 16-гимназия, 19-мактаб-гимназия, 6-касп мактаб педагогик жамоаларининг ибратли ишларини мисол қилиб кўрсатишими из мумкин.

«Таълим тўғрисида»ги конун

Али АКБАРОВ.

«НОДИРА», «АЗИЗАБОНУ», «ТАШАККУР»...

ОЛМАЛИҚДА янги иш бошлаган хусусий фирмаларнинг номлари шундай. Шаҳарда аҳолига турли хил майший, савдо ва бошқа хизмат турларини кўрсатаётган кичик корхоналар сони муттасил ортиб бормоқда.

«Нодира» хусусий фирмаси тижорат-савдо билян шуғулланмоқдалар. Йил бошидан бери шаҳарда бир юз ўндан ортик шундай кичик тадбиркорлик тузилмалари иш бошлади.

Ҳамид СОБИРОВ.

1997 йил — Инсон манбаатлари йили

ЭЗГУ ИШЛАР ДАВОМ ЭТАДИ

Тошкент туманида якунланаётган йилда ўндан ортиқ гузарлар, кўплаб турар жойлар, бешта тиббий муассаса, 1100 ўринли мактаб, 240 ўринли боғча қурилиб фойдаланишга топширилди. Юздан ортиқ ишчи ўринлари барпо этилди. Инсон манбаатлари йилида бошланган бундай хайрли ишлар Оила йилида ҳам давом этади.

ҚАДИМ замондан бошлаб тарбиянинг ўчоги, яашаш тарзимиз, аньана ва миллий удумларимиз, урф-одатларимиз шаклланган маскан — маҳалла бу одамларни бир-бираiga меҳр-оқибатли, муруватли, саҳоватли қилиб тарбиялашнинг бешиги, барчанинг ҳаёти ва турмуши, кувончи ва ташвиши билан ҳамнафас бўлган мўъжазгина ватандир. Истиқолимиз шарофати билан давлат бошқарувининг энг биринчи устуни маҳалла бўлиб қолди. Айниқса, 1997 йилнинг инсон манбаатлари йили деб эълон қилиниши маҳаллалар зиммасига янги вазифалар ва масъулият юклади.

Президентимизнинг «Республика «Маҳалла» хайрия жамғармасини ташкил этиш», «Кам таъминланган оиласларни ихтимиой ҳимоялашни кучайтиришга оид чора-тадбирлар тўғрисида», «Республика «Маҳалла» хайрия жамғармасининг фаолиятини янада такомиллашириш чора-тадбирлари тўғрисида», «Болали оиласларни ихтимиой кўллаб-куватлашни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармонлари юртимизда инсон тўғрисида ғамхўрлик ортиб бораётганинги кўрсатувчи ѿқцол мисоллардир.

Бу ишларга бош бўлган маҳаллалар замона талабидан келиб чиқсан холда мухим вазифаларни адо этмоқдалар. Фармонлар ва қарорлар ижросини таъминламоқдалар.

Буни Тошкент туманидаги 55 нафар маҳалла мисолида ҳам аниқ кўриш мумкин. Биргина мисол. Инсон манбаатлари йили деб эълон килинган 1997 йилнинг ўн ойи давомида 16 ёшгача болалари бўлган барча оиласларга нафака тўлаш ўз вақтида амалга оширилди. Бундан ташқари, туман маҳаллаларида истиқомат қилувчи ногирон оиласларга ҳокимият томонидан курилиш материаллари билан ёрдам кўрсатилди. Айни пайтда маҳалла ҳайрия жамғармаси туман бўлими уларни мунтазам моддий кўллаб-куватлаб турибди. Истиқолимизнинг олти йиллик байрамида ҳар бир маҳалладаги табаррук отахон, оноҳонлар турли совғалар билан йўқландилар.

Сўнгги йиллар ичida худудимизда янги гузарлар барпо этилди. Идораси йўқ маҳаллаларга эса

хамоа ҳўжаликлари ер ажратиб бердилар.

Эндиликда мавжуд маҳаллаларнинг деярли 90 фоизи ўз идора ва гузарларига эга бўйдилар. Бу борада «Дарҳон-2», «Ширин», «Гултепа», «Тинчлик», «Норхўж» Амин», «Муҳаммадобод», «Дўстлик» каби маҳаллаларга фаолик кўрсатишиб ўзларига чиройли бинолар қўриб олдилар.

Батан ичра кичик ватанин ҳар томонлама кўллаб-куватлашда туман ҳокимлиги, жамоа ҳўжаликлари, маъмурий идоралар вақиллари алоҳида ғамхўрлик қилмоқдалар. Натижада кўплаб маҳаллалар газлаширилди, ичимлик суви билан таъминланди. Қатор маҳаллаларда эса спорт ишошлари, маданий-маший бинолар кад кўтарди. Янги маҳаллаларга электр симлари тортилди, кўчалари обондештирилди.

Маҳаллаларда ёшлиарни ватанга муҳаббат, ҳалқимизга садоқат, урф-одатларимизга хурмат руҳида тарбиялашга ётибор ортиб бормоқда. «Ватанни севмоқ иймондандур», «Маҳалла қадриятларимиз кўзгуси», «Ислоҳотларимиз тақдир ёшлар қўлида», «Давлат, жамият, оила ва ёшлиар тарбиясига оид муаммолар» каби мавзулардаги иммий-амалий анжуманлар катта аҳамият касб этмоқда. Бу тадбирлар «Маънавият ва маърифат жамоатчилик маркази» «Нуроний», «Соғлом авлод», хотин-қизлар қўмитаси, ҳалқ демократик партияси, «Камолот» каби жамғарма ва жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда олиб борилемоқда. Умуман, мустақилигимиз шарофати билан маҳаллалар йил сайнинг эзгулик, меҳр-оқибат, кадр-қимматнинг ҳақиқий масканига айландилар. Ҳусусан, тумандаги Алишер Навоий номли маҳалла республика маҳалла ҳайрия жамғармаси ва «Ҳалқ сўзи» газетаси таҳририяти биргалиқда ўтказган «Энг намунали маҳалла», «Энг намунали маҳалла оқсоқоли» кўрик-танловининг совриндори бўлди. Бу маҳаллага Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг вакиллари, Австралия давлатининг саёҳлари, кўшини Қозогистон республикасидан меҳмонлар ташириф буюришиди. Тумандаги «Иттифок», «Қирарик», «З. Жалилов», «М. Фани-

ев» номли, «Саноат» каби маҳаллаларда ҳам сермазмун тадбирлар ўтиб туриди. Бундай мулокотлар унинг иштироқчиларида бой таасурсот қолдирмоқда.

Президентимиз Ислом Каримов «Ҳам давлат, ҳам ихтимиой ташкилотлар, янги пайдо бўлаётган бирлашмалар ва жамғармалар ўз кучларини мужассамлашириб, бир ёқдан бош қиқарип, маҳалла-мактаб-оила ҳаракатларини амалга оширишда, жисмонан бакувват, аҳлоки етук, руҳан соғлом авлод тарбиялашда ҳеч қандай куч ва маблагларни аямасликлари керак», деб таъкидлаганларидек, туманимиз маҳаллалари томонидан турли зиёратгоҳларга сафарлар уюштирилмоқда. Адиллар билан мулокотлар ташкил этилмоқда.

Ишончимиз комилки, бундан бўён ҳам бутун имкониятларни ишга солиб фидойилик ташабуси ва ташкилотчилик билан маҳаллаларимиз равнаки йўлида астойдил фаолият кўрсатсан, мустақил Ватанимизнинг гуллаб-янашига муносиб ҳисса кўшган бўламиш. Чунки, Ватан маҳалладан бошланади, деганларидек, обод ва озод юртимизнинг ривожи, фаронлашуви ҳақиқатан ҳам маҳаллаларга бөглиқдир.

ЭРКИН УЛОМОВ,

«Маҳалла» жамғармаси ва маънавият-маърифат жамоатчилик маркази Тошкент тумани бўлимларининг раиси.

● ҚИБРАЙ туманидаги фахрийлар соғломлаштириш оромгоҳи инсон манбаатлари йилида фойдаланишга топширилган қулай, шинам муассасалардан биридир. Бу ерда энг малякали шифокорлар кексалар хизматида.

Суратда: оромгоҳ бош шифокори Муножот Эрматова саломатликлари мустаҳкамлаётган фахрийлардан бир гурухи даврасида.

Даврон АҲМАД олган сурат.

ОЛАИ ҲАФТА ИТИДА

ВОҶЕСЛАР ТЎЛҚИНИДА

● ТУРКИЯ бош вазири М. Йилмаз ва РФ бош вазири В. Черномирдин Россиядан Туркияга газ етказиб бериш ҳақидаги жуда йирик шартномани имзоладилар. 1213 километрга чузиладиган газ тармогини торти 2000-йилда ниҳоясига етказилди. Кетадиган умумий маблаг таҳминан 20 миллиард долларни ташкил этади.

● БОЛГАРИЯ ва Грузия ҳамда иктиносиди соҳадаги ҳамкорликларини янги погонага кўтариш хусусида келишиб олдилар. Э. Шеварднадзенинг Болгарияга ташрифи чоғида иккӣ давлат раҳбарияти юкоридаги масалаларга таалуқли 8 тужжатга кўл кўйдилар.

● МАМЛАКАТ ташкил ишлар вазири Гавҳар Аюб Хон ўз баёнотида Покистон ялпи қирғин воситаси — ядроий куролларни тарқатмаслик ҳақидаги халқаро битимга кўшилишдан бош тортаражлигини эълон қилиди.

● ЖАНУБИЙ Африка Республикасининг Мағиленге шахрида Африка Миллий Конгрессининг 50-курлойтида мамлакат президентин 79 яшар Нельсон Манделанинг ўз ихтиёри билан президентларни таҳдиди ва партия раҳбарлигидан кетиши масаласи марказий воеа бўлди. Анжуманда Н. Мандела ўрнига унинг партийига ўринбосари ва айни пайтда вице-президент лавозимида ишләётган 55 яшар Табо Мбекенинг тайинланажаклиги мъълум қилинди.

● БИРЛАШГАН Араб Амирликларининг Шаржи аэропортига кўнаётган пайтда Тоҷикистон авиакомпанияси қарашла «ТУ-154» тайёраси ҳалқатга учради. Унинг ичидаги 86 кишидан 85 нафари ҳалок бўлди. Омон қолган атиги бир киши шифохонага ётқизилди. 17 декабрь Тоҷикистонда мотам куни деб эълон қилинди.

ЛУКСОР ФОЖИАСИ АКС САДОСИ

МИСРНИНГ Луксор шаҳридан очик ҳавода жойлашган музейда соҳир этилган террорчилик хуружи ҳақида аввал газетамизда ҳабар килган эдик. Музейга киравришдаги одамлар гавжум бўлган жойда бомба портатилиши натижасида бир зумнинг ўзида 58 нафар сайёҳ нобуд бўлган эди. Куни кечакалика Ҳатшепсут макбараси олдида мотам маъракаси ўтказилди. Унда мамлакат президенти Муҳаммад Ҳусни Муборак ва Миср жамоатчилигининг йирик арабоблари иштирок этилар. Йигинда «Луксордан бутун жаҳонга мактуб» деб аталган маҳсус нома ўқиб эшиттирилди. Муаллифи Нагиб Махфуз бўлган мазкур матнни артист Умар Шариф таъсирли овозда ўқиди. Унда дунёнинг турли жойларидан келиб, ҳалок бўлганлар оиласларига узр айтилди ва ҳамдадрлик билдирилди.

УМУМБАШАРИЙ МУАММОНИ ЕЧИШ ЙЎЛИДА

МАНА, неча йилдирки, бутун дунё олимларини, давлат арбобларини, оддий кишиларни бир қарашда унчалик мухим бўлмаган бир муаммо кийнаб келмоқда. У ҳам бўлса, Ер курасида ҳаво ҳарорати ҳар ийли тобора маълум бир дараҷада илиб бормоқда. Бу курасиётнинг олди олинмаса, бир неча йиллардан сўнг ер юзида катта фалокат рўй бериши мумкин. Умумий иқлимининг обдон қизиши дунё юзида барча тирик жонзотни маҳв этиши турган гап.

Якинда Япониянинг Киото шаҳрида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти шафелигига навбатдаги ҳалқаро конференция ўтказилди. Ўн бир кун давом этган мазкур йигинда жаҳоннинг 161 мамлакатидан вакиллар иштирок этиди. Кескин ўтган музокаралардан сўнг 2008-2012 йилларга бориб, ҳавога «парник» деб аталмиш газ микдорини 1990 йилга нисбатан 5,2

фоизга кисқартишга қарор килинди. Мальумки, бундай газлар таркиби кўмір-ишқор, метан, азотли биримлар киради. Уларни фазовий мухитга кўллаб чиқариш Ер курасидаги ҳаво сифатига ўта салбий зарар етказмоқда.

Киотодаги йигинда жаҳондаги барча мамлакатлар бир неча гурухга бўлниди. Ривожланган 39 мамлакат — Оврупо Итифоқи, АҚШ, Япония биринчи гурухга мансуб деб белгиландилар. Экология жихатидан анча тоза хисобланган Исландия, Норвегия, Австралия иккичи гурухга кирди. Россия, Украина сингари давлатлар эса алоҳида гурухни ташкил этиди. Шундай килиб, 2008-2012 йилларгача атроф-мухитга чиқараётган зарарли газларни Япония б фоизга, АҚШ 7 фоизга кисқартирадиган бўлдилар. Бу ишлар 2010 йилга бориб тўлиқ адо ютиши шарт.

Киото анжуманида қабул қилинган умумбашарий ҳужжат дунёдаги 55 мамлакат парламенти уни маъқуллаганидан сўнг кучга киради.

БУ ДУНЁНИНГ ИШЛАРИ

● ГРУЗИЯДА кулги ва ҳазилни жуда яхши қўришади. Якинда Русстави шаҳридан камоқхоналардан бирида ақлилар ва зукколар беллашуви ўтказилди. Махбуслар ўтасида уюштирилган ушбу тадбирга Грузия иччи ишлар вазирилиги департamenti бошлиги бўлган генерал Ҳариф Шариф таъсирли овозда ўқиди. Унда дунёнинг турли жойларидан келиб, ҳалок бўлганлар оиласларига узр айтилди ва ҳамдадрлик иштирок этилди.

● НЕПАЛ пойтахти Катманду аэропортида ушбу мамлакатга 100 килограмм олни олиб ўтмоқчи бўлган Шимолий Корея дипломати кўлга тушди.

● ХИНДИСТОННИНГ Уттар-Прадеш вилоятидаги Ганга дарёсида одамларни олиб ўтётган паром ағдарилиб кетди. 36 киши ҳалок бўлди.

(ЖАҲОН ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ
ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

СОФ ҲАВО, ТИНИҚ СУВ, ТОЗА ТУПРОҚ УЧУН!

ДИДАБИДАРДИШДОН

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ТАБИАТНИ МУХОФАЗА ҚИЛИШ ҚҮМИТАСИ САҲИФАСИ

ҲАМИША АРДОҚКА ЛОЙИК

Ўзбекистон Олий Мажлисинг Х сессиясида республикамизда табиат муҳофазасига қаратилган яна икки муҳим қонун лойиҳаси кўрилади

ЖОРИЙ ЙИЛ МУСТАҚИЛ РЕСПУБЛИКАМИЗ ТАРИХИГА ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИ СИФАТИДА ЗАРҲАЛ ҲАРФЛАР БИЛАН ҚАЙД ҚИЛИНАДИ. У экологлар учун ҳам шонли йил бўлди. **Мамлакатимизда табиатни муҳофаза қилишга қаратилган ишлар кўлами янада кенгайди.** Олий Мажлисимиzinинг бир неча кундан кейин бўладиган X-сессиясида ҳам бу масалага яна бир бор қайтилади. **Унда мамлакатнинг ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги қонунлар лойиҳалари муҳокама қилинади.** Улар ҳам, аввало, инсон манфатларига хизмат қиласи, республикамизда табиатни муҳофаза қилишнинг ҳуқуқий асосларини яратиш давом этиётганини кўрсатади.

Жорий йилда вилоятимиз табиатни муҳофаза қилишда муййин ютуқларга эришилди. Ҳавога турилди зарарли чикнандиларни чиқариш 10 минг тонна камайди. Ифлос оқавалар хажми эса 10 миллион куб метрга қисқарди. Ерларни «даволаш» давом этмоқда.

Соғлом турмуш тарзининг асосий омилларидан хисобланган ҳаво ва сувнинг янада тоза бўлишида экологларнинг фаол ёрдамчилари бўлган шахарлар ва туманлар ҳокимликлари, «Соғлом авлод учун», «Экосан», «Қизил ярим ой», «Экология ва хотин-қизлар» жамғармалари, махаллалар, СЭС, ДАН ва бошқаларнинг муносиб хиссаси бор.

Ушбу мақолада республикамиз мустақиллигининг олти йилигига багишил ўтказилган «Экология ва ҳалқ саломатлиги» кўрик танловида фаол қатнашган ва яхши натижаларга эришганлар номини алоҳида мамнуният билан тилга олишин истардик. Чирчик, Ангрен шахарлари, Кўйичирик, Ўртачирик, Паркент, Тошкент, Бўстонлиқ туманлари, Янгийўлдаги «Мехнат» ижарачи ишлаб чиқариш жамоаси, Ангрендаги «Элерем» ва «Саноаткалингозасавдо» хиссадорлик жамиятлари, Янгийўлдаги 2503-автохамламаси, Чотқол тоф-ўрмон биосфера кўриқонаси, «Меҳржон» болаларни соғломлаштириш оромгоҳи, Чиноз туманидаги 40-мактаб, Бекобод шаҳридаги

«Муқимий», Янгийўл туманидаги «Деҳқонобод», Ангрендаги «Гулбог» маҳаллалари ва бошқалар шулар жумласидандир.

Ўсиб келётган авлодни экологик тарбияси тобора кенгайиб ва чукурлашиб бормоқда. Жорий йилда ҳам бу соҳада катта ишлар қилинди. Биз экологлар олти йилдан бери вилоят ҳалқ таълими бошқармаси ва ўқитувчилар малақасини ошириш институти жамоалари билан яқин биргалиқда ишлап япмиз. Бу соҳада муйян тажриба ҳам тўпланди. Шу асосда аҳолида ва ёш авлодда табиатта асрб-авайлаб муносабатда бўлиш кўнгилмаларини янада кучайтириш мумкин бўлади.

Вилоятимизда атроф-муҳит мусафолигини таъминлаш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал килишда, экологик тарбияни кучайтириша матбуот, телевидение, радио катта кўмак бермоқда. Биз 7 йилдан бўён вилоят «Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталари таҳририятлари билан ҳамкорлик қилиб келаяпмиз. Фақатгина жорий йилда бу газеталарда экологик мавзу бўйича 250 га яқин мақола-хабар босилди. «Ишонч» — «Доверие», «Правда Востока», «Дўст» газеталари таҳририятлари ҳам вилоятимизда табиатни муҳофаза қилиш соҳасида олиб борилётган ишларни озми кўпми ёритмоқдалар.

Йил якунида вилоят минтақавий ва туман табиатни муҳофаза қилиш қўмиталарининг ишончли ёрдамчилари — бизнинг норасмий нозирларимизга миннатдорчилик тўйгуларини изхор этмоқчиман. Чунки, улар ишимиздага фаол қатнашмоқдалар ва унинг самарали бўлишига муносиб улуш кўшмоқдалар. Бундай фаоллар барча шаҳар ва туманларда бор. Ангрендан У. Ахмедов, оҳангаронлик Н. Исаев, Д. Раҳимов (Янгийўл шаҳри), С. Шин, Н. Мошенов (Юқоричирик тумани), Ф. Дўстов (Паркент), Н. Емцов (Ўртачирик тумани), В. Елисейкин (Бўстонлиқ тумани) ва бошқа ўнлаб норасмий нозирларимиз ҳақида фақат илик сўзлар айтиш мумкин.

Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг ташаббуси билан 1998 йил — Оила йили деб эълон қилинди. Бу йилда оиласлар фаровонлигини кўтаришига қаратилган жуда кўп чора-тадбирларни амалга ошириш назарда тутилмоқда. Табиатни муҳофаза қилиш бу катта ишнинг таркиби қисмидир. Атроф-муҳит соф бўлса, ҳалқимизнинг саломатлиги ҳам мустаҳкам бўлади. Шунинг учун биз экологлар барча табиат ошиқлари билан биргалиқда нафас олаётган ҳавомиз, ичаётган сувимиз, ризк-рўзимиз манбай хисобланган тупроғимизнинг тоза бўлиши учун ҳормай-толмай курашеваримиз.

**Турғун ЭРГАШЕВ,
Вилоят табиатни
муҳофаза қилиш
қўмитасининг раиси.**

ТАРТИБНИ БИЛИШ КЕРАК

ТУМАНИМИЗ миёсида якка тартибда уй-жой, хўжалик бинолари қуриш миқёслари йил сайин кенгайиб бормоқда. Бу ўз навбатида бинокорлик, айниқса, деворбоп материалларга талабни оширяпти. Шуни ҳисобга олиб, туманимизда бешта фишт заводи барпо этилди. Уларда ишлаб чиқарилган фишт пешма-пеш сотилмоқда. Бундай бинокорлик материалыни тайёрлаш учун маҳсус тупроқ ишлатилади. Бунинг учун цехларнинг ўз хом ашё манбалари бўлиши керак. «Ачамалий» ва Б. Умаров номли хўжаликларидағи цехлар шундай маңбага эга. Колган цехларнинг бундай бўлинмалари бўйича хужжатлари расмийлаштирилмаган. Бу табиатни муҳофаза қилиш нозирлари эътиборидан четда қолмади ва уларнинг раҳбарларига нисбатан тегишли чоралар кўрилди.

**И. АЗИМОВ,
Бўка тумани табиатни
муҳофаза қилиш
қўмитасининг раиси.**

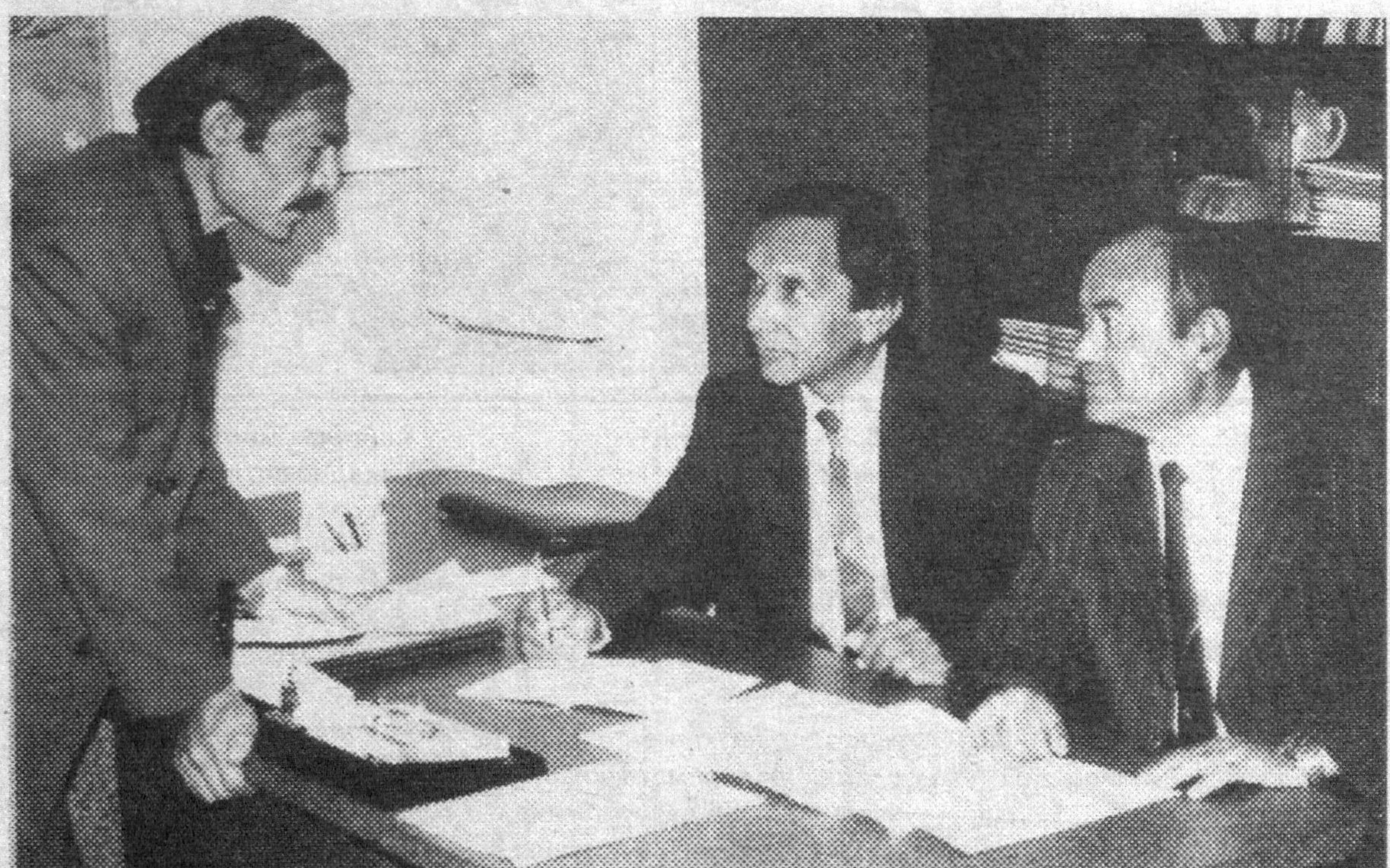
18 ТОННА КАМАЙДИ

ЯНГИЙЎЛДАГИ 2503-СОНЛИ АВТОХАМЛАМАДА ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ ГАЗ АСОСИДА ИШЛАШГА ЎТКАЗИШ БУ ЙИЛ ҲАМ ДАВОМ ЭТМОҚДА.

Бешта автомашинада газ асосида ишлай бошёқилғининг бу арzon ва экологик соф турини фойдаланишини йўлга кўйиш режалаштирилган эди. Бунинг учун 1 миллион 200 минг сўм сарфланди ва режа анча барвақт уddyаланди. Назарда тутилган барча автотранспорт воситаси

газ асосида ишлай бошёқилғининг бу арzon ва экологик соф турини фойдаланишини йўлга кўйиш режалаштирилган эди. Бунинг учун 1 миллион 200 минг сўм сарфланди ва режа анча барвақт уddyаланди. Назарда тутилган барча автотранспорт воситаси

А. РИХСИБОЕВ.

Вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси экология экспертизаси бошқармасининг бош мутахассиси Абдураҳмон Жабборов, етакчи ходим-

лар Абдукарим Абдураимов ва Гайбулла Жўраевлар иш юзасидан ўзаро сұхbatлашмоқдалар.

Владимир ГРАНКИН олган сурат.

• Ўзбекистонда ЮНЕСКО клуби • Корхонанинг ибратли иши • Оромгоҳга — Орол бўйидан

Сўраган эдингиз

«Шу йилнинг 20-22 ноябрь кунлари республикамиздаги пойтахтида «Экологик таълим ва саноатда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш муммоси» мавзууда ҳалқаро илмий-техника конференцияси бўлиб ўтди. Бу ҳақда матбуотда кисқагина аҳборот берилди, холос. Биз бу конференциянинг иши ҳақида батағсилроқ мақола беришингизни истар этди.

Турсун ҲАСАНОВ,
Акмал ТОЖИЕВ,
Ангрен шаҳри».

АВВАЛО шундай ҳалқаро конференциянинг ўтказилиши республикамизда табиатни муҳофаза қилиш ишларига ва ўсиб келаётган авлод, бутун аҳолининг экологик билимни оширишга катта эътибор бериладиганлигини кўрсатади. Атроф-муҳит мусаффолигини таъминлаш эса ҳар бир инсонда экологик тушунчани шакллантириш ва такомиллаштиришни талаб қилмоқда. Ҳалқаро конференциянинг ўтказилишидан асосий мақсад ҳам шу эди.

Бу анжуманинг Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, «Экосан» ҳалқаро жамғармаси, Абу Райхон Беруний номидаги Тошкент Давлат техникауниверситети ташкил этди. Шунингдек, уни тайёрлаш ва ўтказиша вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси фаол қўмаклашди. Конференцияда ЮНЕСКО, катор чет эл давлатлари, МДҲ мамлакатларининг вакиллари, йирик олимлар ҳамда ҳалқ хўжалигининг етакчи тармоқлари ходимлари қатнашилар.

Бундай конференция илгари ҳам ўтказилган эди. Лекин иккинчи анжуман ҳар томон-

ЖАҲОНДА ҚИЗИҚИШ УЙФОТМОҚДА

Республикамизда бўлиб ўтган ҳалқаро анжуманда ЮНЕСКО ва кўплаб ҳорижий давлатларнинг вакиллари иштирок этдилар

лама кенг қамровли бўлди. Уни тайёрлашда ташкилий қўмита иштирокчилар учун 129 та мъуроза матнини тарқатди. Бу мъурозаларнинг кўпчилик қисми иккى кун давомида 4 та секциядаги тингланди ва муҳокама қилинди. «Экология ва экологик таълимот муммолоси», «Саноат чиқандиларини тозалаш усуулларини ишлаб чиқиши», «Саноат чиқандиларини саклаш ва қайта ишлаш», «Саноатда янги чиқитсиз технологиялар» — шўйбалар шундай деб номланди.

Ташкилий қўмита раиси, Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги, Абу Райхон Беруний номидаги Тошкент Давлат техникауниверситетининг ректори Т. Миркомиловнинг экологик таълим ва ёшларни тарбиялаш муммолоси мъурузаси конфе-

ренция катнашчиларида катта қизиқиш ўйғотди. Ўзбекистон Республикасининг «Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Конунидаги мамлакатимиздаги ҳалқининг экологик таълимни ва тарбияси мажбурий эканлиги тўғрисида маҳсус модда бор. Тошкент Давлат техникауниверситетидаги узлуксиз экологик таълимот амалга оширилмоқда. Бу соҳа бўйича ишлар гимназиядан бошланиб, университетида ташкил этилган лицей-да, колледжа давом эттирилиб,

лан алоқаларни мустаҳкамлаш учун чоралар кўриляпти. У Ўрта Осиёда экологик олдиндан билиш марказини барпо этиш ва бунга хорижий инвесторларни жалб қилиш таклифи олдинга сурди. Айни вақтда Тошкент Давлат техникауниверситетидаги корхоналарнинг муҳандис-техник таркиби учун экологик таълимот амалга оширилмоқда. Конференция арафасида Ўзбекистон ЮНЕСКО ижроиянинг аъзоси деган юксак мақомини

амалга оширилмоқда. Целлюлоззани шолипоя, сомон ва гўзапоядан олиш Ангрендаги «Ўзқалинқозидиши» ҳиссадорлик жамиятида ҳам муввафқиятида йўлга кўйилганлиги алоҳидаги таъкидлари.

Совутиш хўжалигида фреондан фойдаланиш табиатга катта зарар келтирмоқда. У ҳавонинг озон қатламини бузаяпти. Шунинг учун ҳам бутун дунёда унинг ўрнига бошқа моддани ишлатиш бўйича изланиш олиб борилмоқда. Жумладан, Олмония, Хитой, Хиндишонда фреон ўрнида пропан-бутандан фойдаланиш кенг йўлга кўйилди. Агар бир килограмм фреоннинг нархи 2,5-3 доллар турса, шунча миқдордаги пропан-бутан баҳоси узоги билан 25 сўмга боради. Хозир Гулистандаги «Холод» марказида бу усул тажрибада синааб кўрилмоқда. Бу факат арzonгина бўлиб қолмай, табиатга зарар келтирмайди ва ниҳоятда ҳавфисизидир.

Конференцияда табиатни муҳофаза қилиш билан боғлиқ бўлган бошқа жуда кўп муаммолар ҳам муҳокама қилинди. Ҳеч шубҳасиз, бу анжуман мамлакатимизда экологик таълимни яхшилашга, кенг ҳалқ омомаси онгига табиатга арабавайлаб муносабатда бўлиш ҳиссини кучайтиришга ва умум табиатни муҳофаза қилиш ишларининг янги босқичга кўтарилишига олиб келади. Бу пирорвад натижада соғлом турмуш тарзининг таркиб топлишига хизмат қиласи.

**Чара ПЕРЕПЕЛИЦИНА,
вилоят табиатни
муҳофаза
қилиш қўмитасининг
бош мутахассиси.**

Кейинги йилларда Корақалпостон ва Хоразмнинг экологик аҳволи ёмонлашган ҳудудларидан юзлаб болаларни оромгоҳ ўз бағрига олмоқда. Биргина ўтган ёз ойларидаги Орол бўйининг ёш Фуқароларидан 400 киши дам олиб, даволанди. Бу ердаги соғ ҳаво, тиник сув, гўзал табиат уларнинг соғликлари яхшилашишига ижобий таъсир қилди, албатта.

Собир ҲАМИДОВ.

«МЕҲРЖОН» МЕҲРИГА ТЎЙИБ...

ЎРТАЧИРЧИК туманининг хушманзара қўйнида жойлашган болалар соғломлаштириш оромгоҳининг шуҳрати вилоятимиз ташқарисида ҳам кенг ёйилган. Чунки, бу ерда республикамизнинг экологик жиҳатдан аянчли

худудларидан келган кўплаб болалар ўз саломатликларини мустаҳкамламоқдалар. Яқинда оромгоҳ ўзининг 20 йиллик кутлуғ санасини нишонлади. Шу даврда минглаб ўкувчилар унинг бағрида хордиқ чиқардилар.

Ўрганинг, қўлланинг!

ҚАЙТА ИШЛАТИЛМОҚДА

АНГRENДАГИ «Ўзбекрезино-техника» ҳиссадорлик ишлаб чиқариш бирлашмасида табиатни муҳофаза қилишга қаратилган тадбирлар мунтазам амалга оширилмоқда. Бунинг учун ҳар йили кўплаб маблаг ахратиляпти. Белгиланган тадбирларни амалга ошириш доим қаттиқ назорат қилинмоқда. Шунинг учун ҳам корхонанинг барча бўлинмаларида экологик аҳвол яхшилаши билан боряяти.

Бундай ишларнинг салмоқли самарасини биргина автомобил саройи мисолида ҳам кўрса бўлади. Бир-вактлар у атроф-муҳитни ифлослантируви манба ҳисобланарди. Саройда 63 та автотранспорт ва 16ta кишилк хўжалик машиналари бўлиб, уларнинг ёнилиғи ёнадиган кисмлари доим ҳам соз ҳолда бўлмас, оқитбатда ерга нефть маҳсулотлари тўкилар, мёёргагидан анча кўп газ-тутун чиқариларди. Сарой раҳбарлари буни бартараф этиш учун астойдил киришганларидан кейин кўп ўтмай ахвол тубдан ўзгара бошлади. Эндиликда сарой жамоасининг иши бошча турдош корхоналарга намуна килиб кўрсатиладиган бўлиб колди.

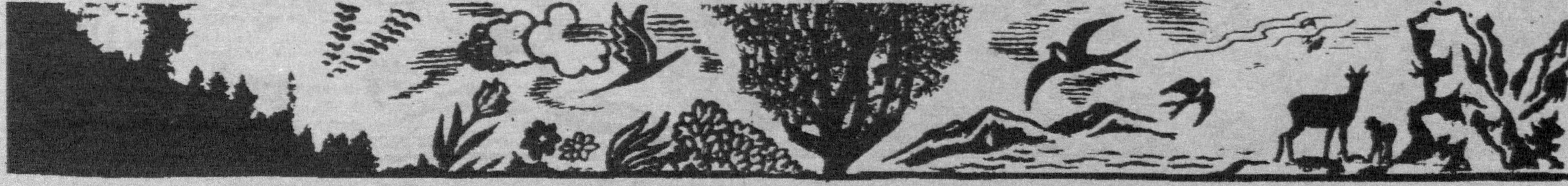
Одатда автотранспорт воситалари тез-тез юшиб турилади. Бунинг учун ачагина микдорда обиҳёт сарфланади. Илгари ифлос бўлган оқавалар етарли тозаланмай сув манбаларига оқизиб юбо-

риларди. Сарой маъмуриятининг саъи-харакати туфайли бу барҳам топди. Автотранспорт воситалари ювиладиган маҳсус хона ишга туширилди. Бу ерда ишлатилган сув ўрнатилган идишларда тўлланиб тиндириладиган бўлди. Шу йўл билан уни қайта фойдаланиш йўлга кўйилди. Ҳар ойда минглаб куб метр ичимлик сув тежалиш имкони туғилди.

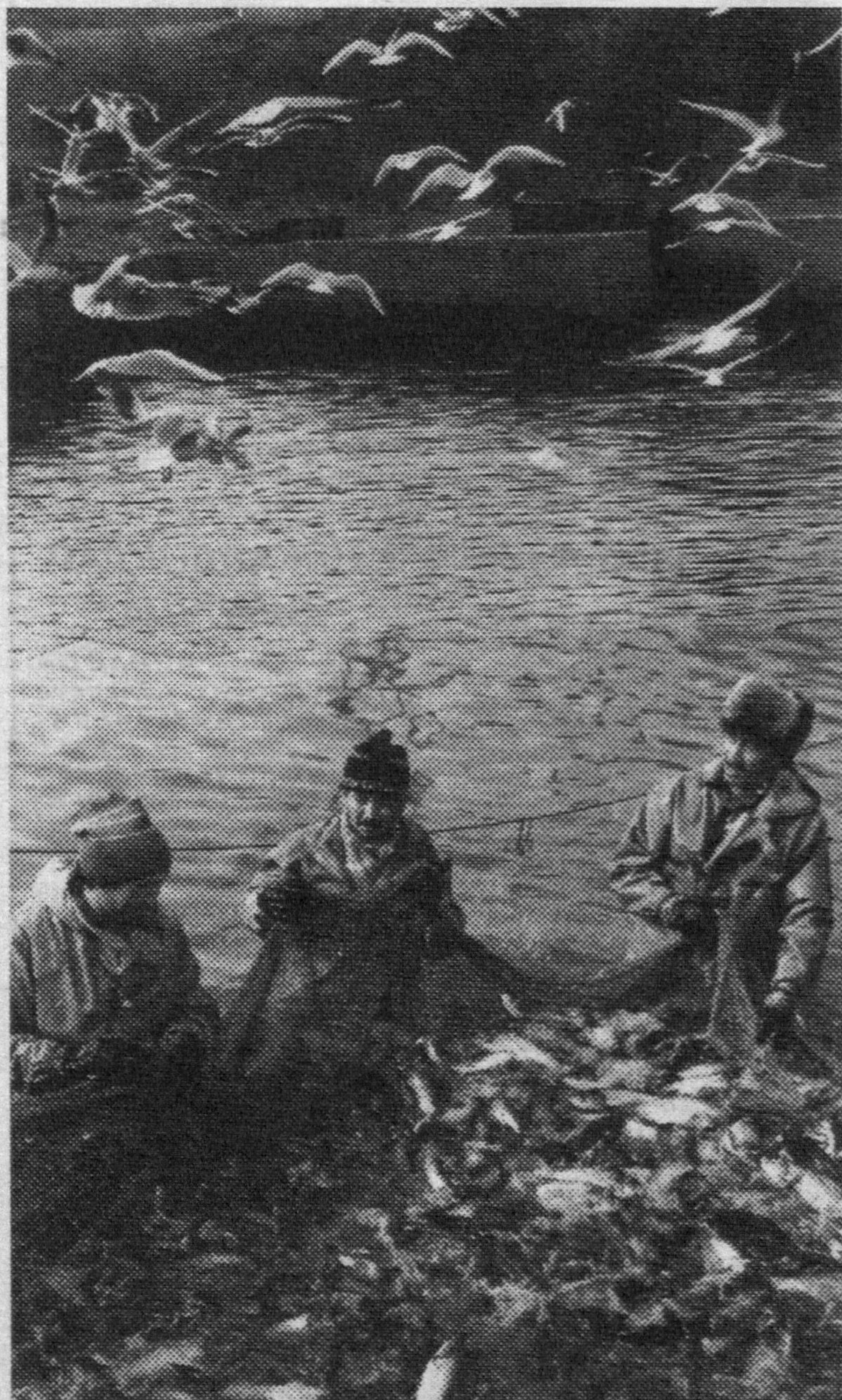
Саройдаги транспорт воситаларининг ҳар бирни учун токсик талонлар тутилган. Бу талонда автомашинлар ва тракторлардан чиқадиган газ-тутун микдори ҳар куни иккى марта ўлчаб борилади ва сарой бўйича юритилаётган маҳсус дафтарда қайд қилинади. Ўёқи бу автотранспорт воситаларидан ҳавони ифлослантируви бундай моддалар мёёргагидан кўпроқ чиқадиган бўлса, дарҳол уни бартараф этишига киришилади.

Ҳозирги вақтда табиатни муҳофаза қилишга қаратилган бошқа тадбирлар ҳам кўрилмоқда. Ёнилиғи саклаш ва кўйиш омборхонасини қайта ишларни кунлар ичди бошланади. Қор-ёмғир сувларини йиғувчи ариклар курилиши режалаштирилди. Бундай сувлар шу иншотларда тиндириб тозалангача шаҳар канализация тармоғига оқизиб юборилади. Ўйлаймизки, сарой раҳбарияти бу соҳадаги ишлар кўлумини янада кенгайтириб боради.

А. МИРАЛОВ.

• Шўрҳок ерда ҳам ўсади • Яна ва яна сув ҳақида •

«БАЛИҚЧИ»НИНГ БАЛИФИ

Одатда балиқни пархез таомлар қаторига күшишади. Ҳақиқатдан ҳам у инсон саломатлиги учун жуда фойдали. Вилоятимизда ана шундай құмматли озик овқат маҳсулоти етиштирувчи қатор хұжаликлар ишлаб турибди. «Балиқчи» улар орасыда энг иириги ҳисоблады. Ҳар иили бу очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияты жамоаси сентябрь ойидан бошлаб февраль ойигача ўзи етиштирган маҳсулотини республика пойтахти ва Тошкент вилоятига, яқындан бошлаб эса Самарқанд вилоятiga ҳам етказиб бермоқда. Хұжаликнинг умумий майдони 2,5 мингектардан иборат. Бу ерда салқам 60 та балиқ етиштирувчи ҳавзалар мавжуд. Уларда балиқ етиштириш ҳажми тобора кўпайиб бермоқда. Жорий йилда 3,5 минг тоннага яқин пархез гўшт эл дастурхонига тортиқ қилинди. Бу ўтган йилдагига нисбатан икки баробар кўпдир.

Суратда: хұжалик балиқчиларидан Рустам Утегенов, Дониёр Алимқулов ва Анербай Зубайдеев ҳавзаларнинг бирида балиқ тутишапти.

Собир ЗУФАРОВ
олган сурат.

ОЛИМЛАР ЛАБОРАТОРИЯСИДА ЎСИМЛИКЛАР ДУНЁСИ ТАДҚИКИ

Ўзбекистонимизнинг ўсимликлар дунёси ниҳоятда бой. Ҳозиргача уларнинг 4148 тури аниқланган, 577 тури шифобаҳи ҳисобланади. Ўлкамизнинг яшил бойлигини ўрганиш ва тадқиқ этиш йўлидаги изланишлар яхши самаралар бермоқда. Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Ботаника илмий-тадқиқот институти олимларининг саъй-харарати билан она-табиат яратган ўсимлик дунёсини инсониятга хизмат қилдириш борасида кўп иш бажарилганлигини айтиб ўтиш жоиздир.

Институт олимларининг Тошкент вилояти ҳудудидаги яшил бойликларни саклаб колиш ва уларнинг янги турларини кўпайтиришга каратилган тадқиқотлари йил сайнен кенгаймоқда. Ўсимликларнинг хусусиятлари атрофлича ўрганиб чиқиди. Шунингдек, озуқабоп

кўқатларнинг тўйимлилик даражасини аниқлаш бўйича тадқиқот ишлари олиб бориляпти.

— Олимларимизнинг жиддий изланишлари бир қатор янгиликларга асос бўлди, — дейди институт бўлими мудири Р. Шоёкубов. — Коллекция тажриба майдонида 40 турдаги ўсимлик хусусияти текши-

риб кўрилди. Шулардан 25 турдаги шўрҳок ерларда ўсишига мослашгани аниқланди. 100 гектар майдонда тажриба ишлари олиб борилди.

Вилоятнинг Олатов тоғлиқ ҳудудида ўтизилган кузатишлар 33 турдаги ноёб ўсимлик йўқолиб кетиши ҳавфи остида эканлигини кўрсатди. Уларни саклаб колиш ва муҳофаза қилиш тадбирлари ишлаб чиқиди.

Ўсимлик катламининг таркиби ва уларни ўстиришнинг муҳим омиллари ҳам пухта тадқиқ қилинди. Юқоричирик луб заводи, «Ўзбекистон» паррандачиллик фабрикаси, «Янги ҳёт» чорвачиллик мажмуасида бундай изланишлар ривожлантирилди.

жойлашган ва канализацияси бўлмаган қурилишлар, экин майдонлари ҳам фойдаланишдан чиқарилди. Чирчик трансформатор заводида сувдан қайта фойдаланиш иншоти қурилиши ниҳоясига етказилмоқда. Бу ашу корхонадан дарёга тушадиган оқавалар тўхташига олиб келади. Айни вақтда Чорвок-Ғазалкент, шунингдек Янгийўлда канализация коллекторлари қурилиши давом эттирилмоқда. Бундай тадбирларни яна санаш мумкин. Энг муҳими, уларнинг ҳаммаси ичимлик сувларнинг сифати яхшиланишига, ифлосланишининг олдини олишга ёрдам беради.

Бирок бундай натижаларга эришишнинг ўзи бўлмади. Табиатни муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунларини, белгиланган бузувчиларга нисбатан қаттиқўл бўлишга тўғри келди. Атроф муҳитга локайд муносабатда бўлган 668 нафар шахсга нисбатан турли миқдорда жарималар солинди. Улардан ундириб олинган сармоянинг умумий ҳажми деярли 244 минг сўмни ташкил этиди. Бундан ташқари, табиатга кўп миқдорда зарар келтирсан иккайиб бўйича ҳужжатлар қонуний чора кўриш учун терғор органларига топширилди. Айни вақтда 256 иншотдан фойдаланиш тўхтатилди. Бошқа шаклдаги жазо чорлари ҳам қўрилди.

Вилоятимизда атроф муҳитни муҳофаза қилиш, ер ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш ҳақидаги ишлар бундан бўён ҳам оби-ҳаётни ўзларни ишлаб чиқиди. Чунки, бу инсон саломатлиги билан, унинг соғлиғини мустаҳкамлаш билан боғлиқдир. Шунинг учун ҳам жамоамизнинг экологлар, соғлиқни саклаш муассасалари, жамоат ташкилотлари ходимлари билан биринчи нафбатда ичимлик суви сифатини оширишга қаратилган ҳамкорлигини бундан бўён ҳам кучайтирамиз.

Чармиан ИВАНОВА.

Натижада 52 турдаги сув ўсимлиги кузатилди ва уларнинг учинчи экологик гурухга мансублиги аниқланди ҳамда кўпайтиришнинг қатор усуллари ишлаб чиқиди. Айни вақтда унумдорлиги ҳамда кўк масса бериш миқдори хисобкитоб қилинди.

Тўпланган ўсимлик турларининг нордон ва шўрланган сув ҳавзалари ўстиришнинг яна қатор усуллари белгиланди. Ўсимлик таркибидаги оксил моддаларнинг биосинтезини аниқлашга қаратилган кузатишлар ҳам кутилган натижани берди. Ўсимликларни биотехнологик усулда жадал ривожлантириш билан боғлиқ тадқиқотлар самараси ҳам яхши бўлди. Шунингдек, вилоят тоғлиқ ҳудудларида ўсуви шифобаҳи ўсимликлардан эфир ёғи ва бўёклар олишга доир тавсиялар ҳам тайёрланди.

Ахбар АЛИЕВ.

ҲАР ТОМЧИСИ-ГАВҲАРГА ТЕНГ

ЎЗБЕК ҳалқи сувнинг ҳар томчисини ниҳоятда қадрлаб, уни гавҳарга қиёслайди. Бундай ўхшатишда жуда катта маъно ва мазмун бор. Сув ҳаёт манбаи. У доим тоза бўлиши лозим. Шунинг учун вилоятимизда ҳам аҳоли истеъмол қилаётган оби-ҳаётнинг сифатини яхшилаш бўйича ишлар кенг кўламда олиб борилмоқда. Бунинг учун кўплаб маблаг ва куч-гайрат сарфланмоқда. Вилоят санитария-эпидемиология станцияси коммунал гигиенаси бўлнимининг мудири З. Зайнiddинова шу хусусдаги ишлар ҳақида кўйдагиларни гапириб берди:

— Бу йил ёз жуда иссик келди, — деб бошлади ўз сувхатини Зухра Латиповна. — Уз навбатида ичимлик сувга, унинг сифатига талаб ошиди. Шунинг учун ҳам вилоядаги мутасадди ташкилотлар бу масалаларни доим эътибор марказида сақладилар. Оқибатда ичимлик суви сифати анча яхшиланди. Фикримнинг далили учун мисоллар келтиримоқчиман. Агар илгари сувнинг бактериологик ифлосланиш даражаси 0,25 фойзни ташкил этган бўлса, ҳозирги кунга келиб у деярли бартараф этилди. Идораларга қаралши сув тармокларида ҳам оби-ҳаёт сифати ошиди. Уларда бактериологик кўрсаткичлар сезиларни даражада пасайди. Бунга СЭС ходимлари, экологлар, маҳаллалар кўмита-ларининг изчил олиб борган ишлари туфайли эришилди.

Сувни турли микроблардан тозалашнинг анча самарали усулларни кўллашга ҳаракат қилдик. Жумладан, уни озонлаштириш жорий этилди. Айни вақтда электромагнит қурилмаларидан ҳам фойдаланилди. Бундай усуллар айрим корхоналарда ҳам кўлланилди. Жумладан, Бўстонлиқдаги шароб заводида жорий қилиниши ичимлик сувининг ниҳоятда тоза бўлишини таъминлади.

Кишлоқ аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш катта муаммо бўлиб туриди. Лекин уни ҳал қилиш учун ишлар олиб борилмоқда. Жумладан, биргина СЭСнинг тавсияси билан учта янги артезиан куудуклари ишга туширилди. Уларнинг ҳар биридан куни-

га минг куб метр ҳажмида сув чиқарилади. Қатор бош сув ажраткич иншотлари таъмирланниб, қайта тикланмоқда. Бўка, Газалкент шаҳарларида ичимлик суви билан таъминлаш иншотлари қурилиши олиб борилмоқда. Чимён — Бақачўл мажмуасини бунёд этиш жадал давом этапти. Пскент, Тўйтепа шаҳарларида, Қиброй кўғононида ичимлик суви тармокларини кенгайтириш ва қайта қуриш

**Долзарб
мавзу**

ишлари жадаллашмоқда. Уларга ажратилган сармоялар муддатида ўзлаштириляпти. Ангрендаги «Куйи минтақа» сув ажратгичини қайта қуриш ишларида мўлжалдаги маблағнинг 95,7 фойзи фойдаланилди. Бундан ташқари, 6,5 километр узунликдаги эскирган ичимлик суви тармоклари мукаммал таъмирланди. Янгийўл ва Юқоричирик туманларида 11 та куудукнинг сув чиқариш куввати оширилди.

Сув ҳавзалари якинида жойлашган ва уларни ифлослантириш манбалари ҳисобланган иншотларда табиатни муҳофаза қилиш ишларини амалга оширишга зеришилди. Жумладан, Яккатур қишлоғидаги чорвачилик хўжалигининг сувни муҳофаза қилиш миңтақаси кенгайтирилди. Бўстонлиқ туманидаги «Кристал» пансионати оқаваларининг Улом дарёсига оқиши тўхтатилди. Чирчик дарёсининг Чирчик шаҳридан ўтадиган қисмидаги сувни муҳофаза қилиш миңтақасида

• Бу ажыб дунё • Билиб қүйинг, асқотади •

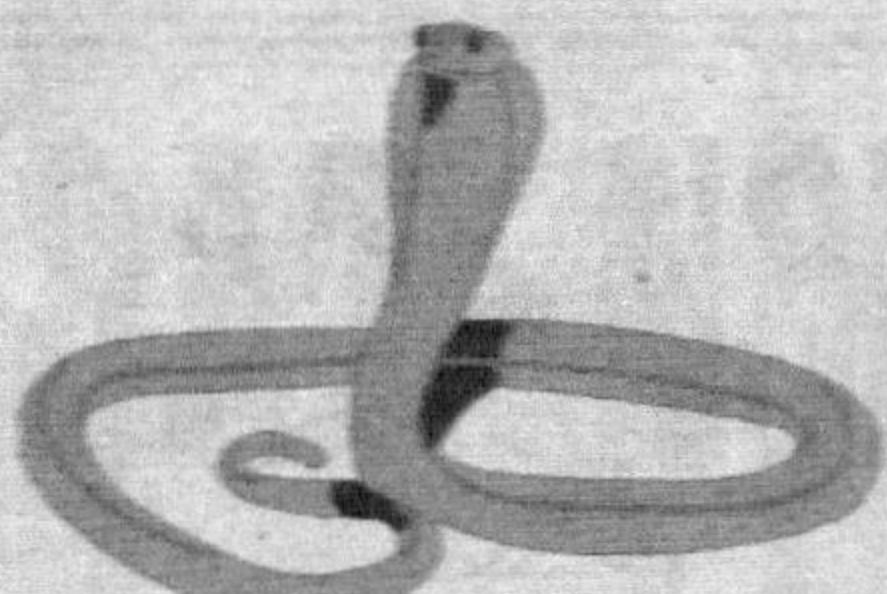
АЧЧИҚ КИЛИБ...

АМЕРИКАЛИК Рон Плеш ўзининг умр йўлдоши Тамарага таъна қилиб, тушликка қовурилган жўжадан бошқа таом тайёрлашни билмаслигини бир неча марта юзига солди.

Кунлардан бирида ҳам апил-тапил қовурилган жўжа дастурхонга тортилганини тоғанинг тоқати тоқ бўлиб, Фигони фалакка кўтарили.

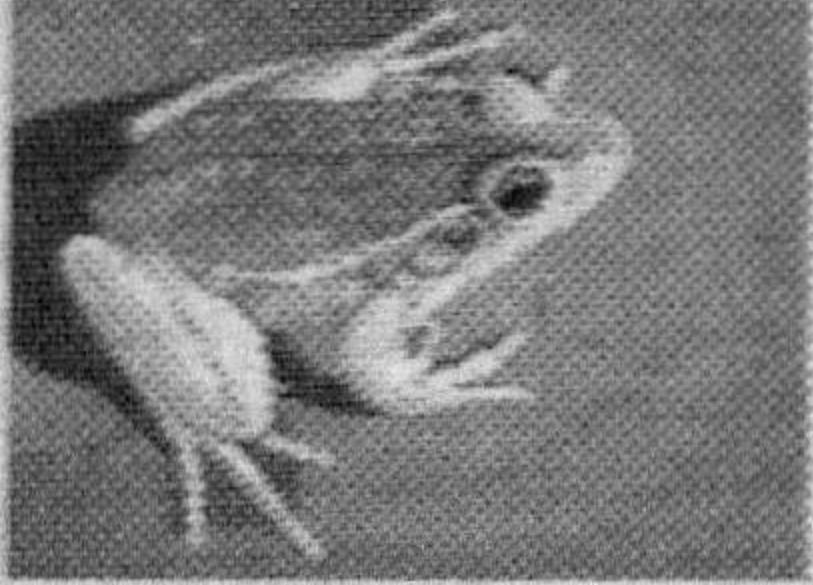
— Жонимга тегиб кетди, жўханг. Сенинг овқатингдан кўра илон еганим яхши!..

Бу сўзлардан кейин ўринидан туриб кетган Рон хонадоннинг севимли жонивори — бир ёшли сув илони билан қайтиб келди. У хотининингвойдодига қарамасдан, илонни

оғзига тикиб юта бошлади. Бир маҳал тинчикиб чангак бўлиб, ерда думалай бошлади. Орадан ўн дақиқа ўтар-ўтмас «Тез ёрдам — 911» хизмат ҳодимлари етиб келиши. Бу вақтга келиб 40 сантиметри илон тўла ютиб юборилган эди. Госпиталда илонни ошқозондан чиқариб олдилар. Хотини Тамара эса эрининг жониворларга нисбатан қаҳри каттиклигини сабаб қилимадалар. 1996 йилда денгиз 17 сантиметр «чўккан» эди.

БАҚАДАН... МИННАТДОР БЎЛИШДИ

ИТЛАР ўз эгаларини турли ҳалокатлардан ҳалос қилишини кўрсатувчи мисоллар жуда кўп. Бундай одат мушукларда ҳам учрайди.

Лекин, баканинг ҳам шундай қилишини ҳеч ким ҳаёлига келтирмаслиги мумкин. Бироқ, шундай жонивор бор экан. Бу ходиса ҳам АҚШда содир бўлди.

Кишили-кировли кунларнинг бирида эрталаб Крейли оиласидаги (Миннесота штатидаги Миннеаполис шахри) эшик орқасидан курбаканини вак-вакига ўнга овоз келаётганини пайқаб колиши. Уйнинг 68 ёшли соҳиби Энди эшикни очган ҳам эдики, уй ичига совуқотиб қолган катта бақа сакраб кирди.

Чакирилмаган меҳмонни иситиши, овқатлантириши. У шу оиланинг аъзоси бўлиб қолгач, Фросли — музча (инглизчада фрос — совуқ демакидир) номини олди. Бақа анча ақли чиди. У ўзининг исмини биладиган ва чакирилса, сакраб борадиган бўлди. Энди тиззалини устида исиниб ётиши ётирилди. Шаҳарда яшовчи Энди кўпинча уни Миссисипи дарёси соҳилига — балиқ овига бирга олиб борарди. Бу гал ҳам исиси ёз кунларидан бирида балиқ овига йўл босиб ўтди.

Манзилга етиб келишганида Энди Сэмунинг юраги хурж килди. У ўтлар четига йикилди. Атрофда эса бирор кимса йўқ. Эгасининг тиззалирида ўтирган Фросли безовтанди ва сакраб-сакраб ўй томонга равона бўлди. Анчагина мисофа — деярли иккимил йўл босиб ўтди.

Сэмунинг иниси Элли, умр йўлдоши Адиена безовта вак-вақалаётган бақани кўришгач, бирор фалокат рўй берган бўлса керак, деб хавотирланиб, таниш жойга караб югуриб кетдилар. Эндини дарҳол касалхонага жўнатиши уй иккиси ҳафта даволангандан кейин уйига қайтиб келди. Шундай қилиб, Фросли ўз эгасини ўлимдан саклаб колди.

ҲАТТО ДАВОЛАРМИШ

ЯРОСЛАВЛДАГИ
ликер-ароқ заводида «XXI
аср» деб аталган янти
ароқ тури яратилди.

Корхона мутахассисларининг таъкидлашича, у кўп жиҳатлари билан шу вақтгача ичиб келинаётган ароклардан кескин фарқ қиласи. Унинг таркибига инсон жигарини цирроздан, бошни оғриқ балосидан самарали муҳофаза қиласидан ингредиент кўшилган эмиш.

Тадқиқотлар олиб борилган вақтда бу қўнғизлар турларига кирувчилардан бири орқасига ортилган ва вазнига нисбатан 100 баравар юкни кўтарган. Унинг

УЗОҚ УМР КЎРУВЧИЛАР ЖЎФРОФИЯСИ

ИНСОН деярли ҳар қандай иқлим шароитларида, тропикларда ҳам, шунингдек, кутб ортида узоқ умр кўриши мумкин.

Бироқ, жўғрофий жойлашиши умрининг узоқ бўлишига ёрдам берадиган мамлакатлар ҳам бор. Совуқ ўлкаларда инсон илиқ ўлкалардагига қараганда узоқ умр кўради, деб хисобланади. Чунки, исиси иқлимда тана тез пуртурдан кетади. Ҳарорати ва барометри деярли доим бир хил бўлган мамлакатлар иқлими узоқ умр кўришига ёрдам беради.

Масалан, Олмонияда иқлим тез ўзариб туради. Бу ерда бир куннинг ўзида эрталаб совуқ бўлади, тушда у қизиб кетади, мартда илиқ об-ҳаво бўлса, май ойда тўсатдан көр ёғади. Бундай ўзарувчан иқлими бу ерда кам одамнинг жуда қаригунча

КАСПИЙ СУВИ КАМАЙМОҚДА

КАСПИЙ денгизи сув сатхининг кўтарилиши унинг атрофидаги ҳудудларда, айниқса, Озарбайжонда экологик вазиятга катта ҳавф туғдирди.

Айрим жойларда кирғокларни сув босиб кетди ва ҳалқ хўжалигига зарар келтириди. Шунинг учун кўпгина мутахассислар бу жараённи синчковлик билан кузатиб бордилар.

Улар кейинги иккى йилда сув сатхининг пасайиб бораётганинги қайд қилмоқдалар. 1996 йилда денгиз 17 сантиметр «чўккан» эди.

Бу жараён жорий йилда ҳам давом этмоқда. Бу йил бошидан бери сув сатхи 10 сантиметр пастга тушди. Албатта, бу сувнинг кўтарилишига нисбатан жуда кам. Каспий 1977 — 1995 йиллар орасида 240 сантиметр кўтарилиган эди. Бунинг сабаблари қандай? Мутахассисларнинг таъкидлашича, сўнгги даврларда бу денгизга кўйиладиган Волга ва Урал дарёлари

сувнинг камайиб кетиши шунга олиб келмоқда. Эҳтимол, Орол денгизи билан Каспийнинг бирбирига боғлангани ҳақидаги қадимги фикрнинг тасдиғи ҳам бўлиши мумкин.

ҲАММАСИГА ОЗОН ТЕШИГИ САБАБЧИ

ЭКОЛОГЛАР бир неча йилдан бери курраи заминнинг турли бурчакларида курбақаларнинг тушунарсиз оммавий ҳалок бўлишидан ташвишга тушмоқдалар.

Бунинг сири ниҳоят маълум бўлди. Ҳаммасига озон тешиги сабабчи бўлиб чиқди. Тадқиқотлар шуни кўрсатди, ёрқин кўёш таъсиридан муҳофаза қилинган кўлда курбақалар авлоди нормал ўсмокда, устида озон қатламининг (таксиман 20 фоизи) сезилари камайиши билан мөдделаштирилган муҳит вужудга

кељтирилган сув ҳавзасида тухумдан мутант ирсий маҳрух, келажакча яшаб кетолмайдиган курбақачалар чиқкан. Балиқалар Олов ери атрофидаги сувларда сўқир лосос балиқларини тутмоқдалар. Кўриши сусайган кўён подалари, сўқир бўлиб қолган минглаб кўйлар ва бошқа шу каби файри табиий ҳоллар ҳақидаги хабарлар ҳам гоҳи-гоҳида тарқалиб турипти. Булар кўёш ультрабинафша нурларининг ортиқалиги курбонларири. Сабаби озон қатламининг кескин юқаланишидир. Бу йил ниҳоятда кутилмаган ҳолат — майдони сал кам 30000000 квадрат километр озон тешиги пайдо бўлди. Шимолий ярим шар устида ҳосил бўлган бу тешик ўз миқёси жихатидан Жанубий ярим шар устида пайдо бўлганидан учдан бир барвар каттадир.

ЖАҲОНДА КИМ КУЧЛИ?

МАЪЛУМ бўлишича,
жаҳонда энг кучли жонивор
шоҳли қўнғиз экан.

орқасига ўзига қараганда 30 баравар оғир юкни мустаҳкамлаб кўйганларида у оддий тезлигидаги (1 см/сек) ярим соат давомида юрган.

кекса ўшгача яшайдилар. Бироқ паст текисликда жойлашган Шотландияда кексалар Оврупода энг баландда турган Швейцарияга нисбатан анча кўп.

Катта баландликларда ҳавожуда сийрак, ҳарорат ўзарувчан бўлади. Бу инсон саломатлиги учун нокулайдир. Кам наими ҳаво узоқ умр кўришига ёрдам беради. Чунки, куруқ ҳаво танадан ҳаёт учун зарур бўлган намлики «сўриб» олади. Шунинг учун ҳам ороллар ва ярим оролларда кишилар қитъалардагига қараганда узоқ яшайдилар. Кипр ва Японияни бунга мисол килиб кўрсатиш мумкин.

яшашига сабаб бўлади. Олмонияда худди шу кенгликларда жойлашган кўшни мамлакатларга нисбатан ўртача умр кўришига ёрдам беради. Чунки, куруқ ҳаво танадан ҳаёт учун зарур бўлган намлики «сўриб» олади. Шунинг учун ҳам ороллар ва ярим оролларда кишилар қитъалардагига қараганда узоқ яшайдилар. Кипр ва Японияни бунга мисол килиб кўрсатиш мумкин.

«Табнат ва инсон» саҳифалари мақолаларини
Тошкент вилояти табнатни муҳофаза қилиш қўнимтаси ва
«Тошкент ҳақиқати» ходимлари таънфидилар.

ҚАШҚАЛДОҚЛАР ХИМОЯДА

АРНАСОЙ ва Айдарсув ҳавзалари ни и г ўсимликлар ва ҳайвонлар дунёси турли тумандир.

Қалин қамишорлар билан копланган оролчалар ва сув қўлтичалари республикамизнинг турли бурчакларидан келган овчиларни ўзига жалб қиласи. Чунки, бу ерда балиқдан ташқари паррандалар турлари кўп бўлади. Айниқса, баҳор ва куз кунларида у китъага учбайт үтвичи сув қушлари шу табиий денгизларга кўниб, куч тўлпайдилар ва парвозни давом эттирадилар.

Ўзим балиқ ови ишқозиман. Шу боис юқоридаги сув ҳавзаларига тез-тез бориб турман.

Кўйидаги воқеа кузнинг охирги кунларининг бирида содир бўлди. Кайида қармокни сувга ташшаб, балиқ илинишини кутиб ўтирадим. Мен турган жойдан чамаси 40—50 метр нарироқда юз берган қизиқарли ҳодисанинг гувоҳи бўлдим. Бу ерда қашқалдокларнинг катта тұдаси сув сатхини коплаган, улар галма-гал сувга шўнғишар ва тумшуқларини кўтариб чиқиши. Бехосдан сокин сув ўзида катта күшнинг акси пайдо бўлди. Қанотларни ёзиб олган баҳайбат бургут күшлар устида айланни, тобора пастлашарди. Уни ҳавотир билан кузаталётган қашқалдоклар ҳужумни сезиб тўс-тўполон кўтарилилар. Ҳаммаси чалқанча ётиб олиб, ўтиқ тирноқлари панжаларини юқорига қаратган холда қанотлари билан сувни шапиллатишарди. Одатда шундай вазиятда йиртқичнинг ҳужумни натижасиз тугарди. Бироқ, бу гал бургут уларнинг бирини, ағтидан охизи бўлса керак, кўтариб кетди.

Шу ҳолатни тажрибали овчи Анвар Ортиковга айтган эдим, у шундай деди:

— Қашқалдоқ Ўзбекистоннинг сув ҳавзаларида қашқалдоклар ҳужумни сезиб тўс-тўполон кўтарилилар. Ҳаммаси чалқанча ётиб олиб, ўтиқ тирноқлари панжаларини юқорига қаратган холда қанотлари билан сувни шапиллатишарди. Одатда шундай вазиятда йиртқичнинг ҳужумни натижасиз тугарди. Бироқ, бу гал бургут уларнинг бирини, ағтидан охизи бўлса керак, кўтариб кетди.

Семирган ва кўркитилмаган күшлар кайикларни ҳам жуда яхин келтирадилар. Айримлари киши бошида учни кобилиятини ҳам йўқотади, ҳавф түғилса, сувга шўнғиши ёки қанотларни қоқкан холда сув ўзида юғуриб қамишорларга қочади. Уларнинг қанотли душманлари эса кўп. Улар орасида сувбургутни ҳам бор. Шунингдек, денгиз чағалайи ҳам уларнинг кушандасидир. Бу ваҳидлар қашқалдоклар тұдасига ҳужум киласа, улар юқорида содир бўлганидек, жамоа бўлиб уни даф этишига ҳаракат киладилар.

Мақсад МАҲМУТОВ.

ДУШАНБА, 22

22.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.20 «Кинонигоҳ».
24.00–05 «Түнингиз хайри бўлсин!».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Каскадерлар. Моҳирлар ва эҷчиллар оламида». Сериал.

*

Россия жамоат телевидениеси.
7.30—9.00

18.20—21.35

*

21.35 Эълонлар.
21.40 «Хусусийлаштириш: ҳадам-бакадам».

*

Россия давлат телевидениеси.
22.00—22.50
*

22.50 Эълонлар.
22.55 «Ошик эрқа». Бадий фильм. 2-серия.

23.40–24.00 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*

18.45 Курсатувлар тартиби.

18.50 «Мультикарсле».

19.05, 21.00 — Эълонлар.

19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм.

19.55 «Сен ҳақинга ва сен унун».

20.10 «Солик ҳақида сабкорлар».

20.25 «Дорикона эшилди».

21.05 «Рассом хотинин портрети». Бадий фильм.

22.30 «Телефакт».

22.40 «Дурдаришан».

23.10 «Европа манзаралари».

23.30 Музыкаль дакиқалар.

23.35—24.15 «Хайри туни».

ЧОРШАНБА, 24

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонти дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Ҳикматли кўйлар оғушида». Музыкий курсатув.
9.05 Олтин мерос. «Хунарманд». Тележурнал.
9.25 «Ўзбексталимъ» намойиш этади: «Кизичи».

10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.

10.05 «Лигитон бўлса».

10.30 Янги алифбони ўрганизм.

11.00 «Ракс, ракс, ракс».

11.15 Телептанов. «Ўзлигинг намоён қил». Экранда —
Хоразм вилояти.

12.00 «Нуронин». Тележурнал.

12.20 Болалар учун. «Чамандаги гуллармиз».

12.35 «Азалия, эрхакларга сўйиклам».

14.05—14.35 Карат бўйча Ўзбекистон кубоги.

**

17.50 Янгиликлар.

17.55 «Каскадерлар. Моҳирлар ва эҷчиллар оламида». Сериал.

*

Россия жамоат телевидениеси.
18.20—21.35
*

21.35 «Кругозор». Тележурнал.

*

Россия давлат телевидениеси.
22.00—22.30
*

22.30 Эълонлар.

22.35 ЎзТВ ҳазинасидан. «Дилафуз Жабборова ракса тушади». Фильм-концерт.

23.05 «Ошик эрқа». Бадий фильм. 1-серия (Италия).

23.55—00.15 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультикарсле».

19.00, 20.40 — Эълонлар.

19.05 «Дидар».

19.35 «Ракурс».

20.05 «Хақон».

20.25 «Авторейд».

20.45 «Тобон тўлов». Бадий фильм.

22.10 «Хамкорлик».

22.30 «Спорт-тайм».

23.00—23.10 «Хайри туни».

СЕШАНБА, 23

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонти дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шархи.

8.40 «Дил тароналари». Музыкий дастур.

9.10 Биржа ва банк ҳабарлари.

9.25 «Соғлом авлод учун».

9.40 «Олам ва одам».

10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.

10.05 «Талаб ва таклиф».

10.30 Инглиз тили.

11.00 «Ялов».

11.10 «Бокса туйгулар».

11.30 Ҳусайн Жовид. «Амир Темур». Олим Ҳужаев номидаги Сирдарё вилоят театрининг спектакли.

13.30 «Соз сехри». М. Тоиров.

14.05—14.35 Карат бўйча Ўзбекистон кубоги.

**

17.55 Курсатувлар тартиби.

18.10 «Тимсо ва шеън исказнисида». Мультифильм.

18.20 «Кўйимиз, жон кўйимиз».

18.45 Олтин мерос. «Хунарманд». Тележурнал.

19.05 «Мутахассис». Кадрлар тайёрлаш миёлий дастури.

19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.20

-

19.30 «Ахборот» (рус тилида).

19.55 «Конун — менинг таҳдиримда».

20.10 Оқшом эртаклари.

20.30 «Ахборот».

21.00 Ўзбекистон Республикаси: Олий Мажлисингин X сессияси олидан. «Парламент соати».

21.20 «Ҳикматли кўйлар оғушида». Музыкий курсатув.

22.05 Телептанов. «Ўзлигинг намоён қил». Экранда —
Хоразм вилояти.

22.50 «Пардала гап».

23.25 «Сахна хаёт». Актерлик маҳорати танлови якунларига доир.

23.55 «Ахборот».

00.20—00.25 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Курсатувлар дастури.

18.05 «Дараччи».

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.

18.20 «Ерітош». Мультилпам.

18.35 «Палитра».

18.50 «Услуб».

19.05 «Хукук ва мажбурият».

19.15 «Музыкий илка».

19.30 «Ахборот» (рус тилида).

19.55 «Кино, кино, кино».

20.30 «Ахборот».

21.00 «Спорт китобаси».

21.30 «Кўнгил кўнгилга пайванд».

22.00 «Дараччи».

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.10 «Асадлар бўлган эдә». Мультифильм.
18.20 «Калб гаварни». Арабий-мазлифий курсатув.
18.40 «Хуршиди жаҳон келиди». Ўзбекистонда изматироатсан артист Гулса Екубова.
19.05 «Етти ишим садори». Ҳамроҳ шарҳ.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.40, 23.15

-

Эълонлар.

19.30 «Ахборот» (рус тилида).

19.55 «Таборару қадамларлар».

20.10 Оқшом эртаклари.

20.30 «Ахборот».

21.00 Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисингин X сессиясида.

22.00 Савзат устасларининг концерт.

22.45 «Мазрифатнома».

23.20 «Ахборот».

«Мунаввар дунё». Мазрифий дам олиш дастури.

23.45 «Олам».

00.05—01.40 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Аралаш-курасла». Болалар учун дастур.

9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.

9.35 «Бир жуфт ўшиш».

9.45 «Билиб кўйган яши».

9.55 «Мутойиба».

10.10 «Иймон».

10.35 «Янги ими арафасида». Музыкий танаффус.

10.40 «Гап йўқ».

11.35 «Кино жавонидан».

18.00 Курсатувлар дастури.

18.05 «Дараччи».

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.

18.20 «Бор эканда, ўйқан экан...».

18.35 «Гарозу».

18.55 «Янши дам олини».

19.05 «Кусусийлаштириш: ҳадам-бакадам».

19.30 «Ахборот» (рус тилида).

19.55 «Сизладид ишорат».

20.30 «Ахборот».

21.00 «Ривоят».

21.10 «Хуш келибос!».

21.30 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм.

22.15 «Болалар сўзларига».

ОМАД ЁР БЎЛГАН ИЖОДКОР

ИЖОД деган калимага ўрганиб қолганмиз. Бу сўзни кўпчилик фақат ёзиш-чизиш деб тушунади. Аслида у «яратмоқ, бор қилмоқ, вужудга келтиримоқ» деган маъноларни англгатади. Демакким, ижод қилмоқ деган гап қалам ахли учун осон қасб эмас. Чунки, яратгандан кейин арзигуллик, бошқалар эзтиборига тушадиган бир нараси инишиоф этмоқ талаб этилади. Бинобарин, шундай экан, ҳамиша-ҳамрўз бу йўлга кирб, ижод қилишга орзуманд ва ҳавасманд кимсалар оз бўлмаган.

Мана, бир неча йилдирки, мазкур тоифага мансуб ижодкорлар орасида Эргаш РАЙМОВ деган дўстимиз исим-шарифини ҳам учратиб келамиз. Ойнаи жадон кўрсатувларида, радио шизитиришларида, рўзнома ва мажалаларнинг саҳифаларида бу ном тез-тез кўзга ташланиб келади. Чунки, З. Раймов кўп киррални ижодкор. Қатор қиссалар, пъесалар, шеърий тўпламлар унинг исимини бадий адабиёт ихлосмандлари орасида кент таради.

НУР

Адашиб қолдим мен йўлда бир замон, Қаёққа бораинин зим-зиё тунда. Бир еруғлик пайдо бўлди-да, шундан, Мени бошлаб кетди катта иўл томон. Сўқмоқдан юрдиму кўп ошдим давон, Шунда эслаб кетдим онажонимни. «Йўлдан адаштирма болажонимни» — Дер эди уша нур шивирлаб ҳар он.

Божхона бекати

ЁҚА УШЛАЙСАН КИШИ...

ҲАЛК муслимин асрар-авайлаш, унинг ноконуни йўйлар билан четта олиб чиқиб кетилишини тұхтатиши, үзаро мол айирбошлар борасидаги ҳамкорликнинг көн-көндәлар асосида амалга оширилишини назорат қилиш вилоят божхона ходимларининг асосий фарзандларидан бирдир. Бозори қаҳон макулотларни мамлакатимизга олиб кириш еки унинг қудудидан олиб чиқиб кетиш учун мөррий құжаттар талаб қилинишини ҳамма ҳам тушнавермайды. Ехуд тушуноса ҳам асасини қылдапланлар, уз манбаатини алу-юрт манбаатидан устун қудиган қишилар ҳали ҳозир топлишиб туради. Бундайлар оқибатда ўз құммышилардың ҳавоб беришлари тайин гап. Ахир кузда кунда синади, деган нақи бор-ку.

Нажимов номли 9-божхона масакининг ходимлари Қозогистондан мамлакатимизга назорат қилинмайдиган яширин иўл орқали кириб келеттан «КАМАЗ-5511» русумли автоуловни тұхтатанларида, ҳайратдан екаларни шашадилар.

Автоудов ўюхонасига ҳеч қандай ҳуқуқтар бўлмаган 94 коп ёки 4230 килограмм ун жойлаштирилган экан. Юк эгаси Қозогистон Республикаси фуқароси М. Аюб божхона ходимларининг ҳакиқиатын саволларига жавоб беролади. Ушбу ҳолат бўйича суриштирув ишлари олиб борилади.

ТОЖИКИСТОН Республикасининг фуқароси Шукрат Собиров эканда нарихи 155000 сўмлик 4500 пачка сигаретарни «Дамас» русумли автоудовда ҳеч қандай ҳуқуқтар сабаби олиб чиқиб кетмоқчи булганида «Уратепа» божхона пости ходимларин томонидан тұхтатиди. Энди Ш. Собиров Узбекистон Республикаси Жиһоят кодексининг 182 моддаси, 1 кисми билан жавоб беради.

ХУДДИИ шуда бўйича мамлакатимиз фуқароси Барно Жабборова ҳам айланмонда Жабборова хоним нарихи 265000 сўмлик 920 пачка «Палмал», 1000 пачка «Президент», 370 пачка «Хилайн», 970 пачка «ЛМ», 1940 пачка «Лиз», 1000 пачка «Бонд», 950 пачка «Родоли» сигареталарини акциз марказисининг республика худудидан олиб чиқиб кетмоқчи бўлиб урнганида 17-сонги «Равот» божхона комплекси ходимлари томонидан тұхтатиди.

ҚОЗОГИСТОН Республикаси фуқароси Ботирбай Абдирахмонов нарихи 180000 сўмлик 24500 дона «Кока-Кола», 3600 дона «Фанта», ичимликларни «КамАЗ-5320» русумли автоудов-парга ортиб, божхона назоратидан четда бўлган алманга иўл орқали мамлакатимиз худудидан олиб чиқиб кетишига ҳаракат килди. «Ўзбекистон» божхона масакини ходимларининг хүшерлеклари туфайли тұхтатиб келинди. Ушбу ҳолат қозасидан мазмурим суриштирув ишлари олиб борилади.

Миркарим МИРСОВУРОВ,
Республика Божхона
Давлат Кўмитаси
матбуот бўлими бошлиғи.

«Мехрибонларим», «Ажойиб қишлоқ», «Эҳ, биз катталар», «Кўз илғамас шуълалар» қиссаларида, «Доктор ҳакимнинг гаройиб истироси», «Олтин тўй», «Кафтингда тут» пъесаларида одамзот табиатидаги эзгулик ва разолат, юксак руҳият ва пасткашик, меҳр ва макр, садоқат ва қабоҳат, фидоийлик ва танбаллик, мұхаббат ва улуғлик сингари инсонларга хос фазилатлар мавзай килиб олинган.

«Жиглар кўйлайди», «Гулларим, булбулларим», «Бир дона япроқ» каби шеърий тўпламлар эса Эргашнинг анча хассос ва топкир шоир эканлигидан далолат беради.

З. Раймов Тошкент вилоятининг Чиноз туманида та-валлуд топиб, камолотта зришиди. У ажойиб ота, оила бошлиги, яхши устоз ва мураббий. Айни кунларда у ўзининг муборак отмиши ёшни қаршилашти. Ҳа, умриниң «шира бойлаган» пайти. Эргашбек ҳали оғизга тушадиган, муҳисларни мамнун этадиган кўплаб асарлар яратади, деган умиддамиз. Илҳом париси сизни ҳеч кечон тарж этаскин, Эргашбек! Зотан, биз сизни омад ёр бўлган ижодкор деб биламиш.

Кўзимга кўринган нур бўлиб онам, Бошимда эрта-кеч ҳамон парвонам.

МЕН СЕНИНГ УЙИНГДА...

Мен сенинг уйингда битта кул бўлсанам, Хизматингни қилсан буюрган чоғинг. Мен сенинг уйингда тиник сув бўлсанам,

Юзларингни ювсам, боссанам чанқоғинг, Мен сенинг уйингда кўк ўсма бўлсанам, Фақат ўзинг қўйиб юрсанг қошингга. Мен сенинг уйингда бир болиш бўлсанам, Фақат ўзинг қўйиб ётсанг бошингга. Мен сенинг уйингда вафдор бўлсанам, Тўймасам хуснингни томоша айлаб. Мен сенинг уйингда бир кўзгу бўлсанам, Зулфинг занжирнида ташлассан боғлаб. Мен сенинг уйингда пиёла бўлсанам, Чой иссанг, май иссанг, ўзимдан қониб. Мен сенинг уйингда битта шам бўлсанам, Майлийди ишқингда тугасам ёниб.

ҚИЗ ВА ЙИГИТ

Бийдай дала. Катта яланг, Йигит турар аланг-жаланг. Бир қиз келар қўлда тутун, Шошиб-шошиб оёқ яланг. Учрашдилар ийгит ва қиз, Кизнинг юзи мисли қирмиз. Қиз жуда ҳам сулув эди, Икки калбда гулув эди. Тикилишиб бир-бирига, Аланглашиб ўнг-сулуга. Кир тагида кишинади от, Иккисига шу оту канот. Ийгит ва қиз кенгашидилар, Сўнгра отта мингашдилар. Кора тўрик учб кетди, Қиз ва ийгит қочиб кетди... Мухаббатга тўсиқ йўқ ҳеч Ишқиз бўлсанг қўшиқ йўқ ҳеч.

Эргаш РАЙМОВ.

СПОРТ

«РАКЕТАЧИ»НИНГ ҒАЛАБАСИ

ЎТГАН бир ой мобайнида Бекобод шахридаги ийрик корхона, ташкилот ва муассаса жамоалари ўртасида «Бекобод шахар кубоги» учун футбол мусобақаси ўтказилди.

Бу турнирда шахардаги олтина шамоа иштирок этди. Барча ўйинларда ғалабага эришган «Ракетачи» жамоаси финал ўйинига йўлланма олиб, «Металлург» фахрийлар жамоаси футbolчилари билан учрашдилар. Бу ўйинда «ракетачи»лар рақибларини 4:2 хисобида мағлубиятга учратиб, фолибик шохсупасига кўтарилилар. Улар шаҳар кубоги ҳамда пул мукофотига сазовор бўлиши.

Ашурали ҲАМЗАЕВ.

Об-ҳаво

Республика об-ҳавони кузатиш бош бошқармасининг хабарига қараганда 20-24 декабрь кунлари пойтахтимиз ва Тошкент вилоятида вақти-вақти билан қор ёғиши кутилмоқда.

Ҳарорат кечалари 7-12 даражада, кундуз кунлари эса 0-5 даражада атрофида совук бўлади.

МУЗЕЙ-ДАРСХОНА

Шу сабабли Ўзбекистон Фанлар академияси Археология институти олмаликлик ўкувчи ёшларнинг севимли маданият марказига айланиб қолди. У бирлашма билан алоқа боғлаб, ўлканинг ўзасидан буюртма берди.

Шу мақсадда «Ёшлиқ» бирлашмаси шаҳарнинг кон-металлургия саноати тармоғи жойлашган жойларга экспедициялар уштирди. Улкашунослик масалалари билан ҳам шуғулланмоқда. Айнакса, Олмалик шаҳри ўтмиши ва унда кон-металлургия саноати ривожи тарикини ўрганинча бирлашманинг ўш ўлкашунослик масалаларидан.

Музей эндилиқда «Ёшлиқ» бирлашмасининг этнографик машғулотларни олиб боришига мўлжалланган дарсхонасига ҳам айланиб қолди.

Али АКБАРОВ.

ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ – ГАЗ

Ҳурматли фуқаролар!

Иситиш мавсуми бошланди

Газ асбобларидан ҳавфисз фойдаланиши қоидаларини эслатиб ўтамиш

Иситиш асбобларини ишга туширишдан олдин мўрилари, вентиляция йўлларининг техник ҳолатини текшириш ва шу ҳақдаги ҳужжатларни турар-жой бўйича шаҳар ва туман газлаштириш идораларига тақдим этиш лозим.

Газ иситиш ёки сув иситиш асбобларини ёкишдан олдин иситиш печининг кузатиши дарчасига олдиғи «Эндирилган бовлиқ олиб келинади ва қозон, колонканинг ҳаво тортишини секинлаштиручи қалпоғи остига қўйлади.

Иситиш қозонлари ишлётган вақтда тизимдаги сув сатхини кузатиб туринг.

Иситиш печларининг ортиқча қизиб кетишига ва уларда дарзлар пайдо бўлишига йўл қўйманг.

Сув иситиш ва иситиш қозонлари ҳавфисзлик автоматикасининг созлигини назорат қилинг.

Ишлаб турган газ асбобларини қаровсиз қолдирманг, газ бериш авария туфайли узиди қўйилса ҳоналарга газ тўлиб қолиши мумкин.

Газ плитосидан фойдаланишда куйидагиларга амал килинг:

– Конфоркага таги кенг идишни маҳсус тагликсиз қўйманг;

– плита устида кир қуритманг;

– духовка шағифидан фойдаланишда олдин уни шамоллатинг. Оловни кайта ёкиш олдидан горелка учб қолса духовка шкафини синчилкаб шамоллатинг;

– болалар ва газ асбобларидан фойдаланиши қоидаларига ўргатилмаган кишиларни газ асбобларидан фойдаланишига йўл қўйманг.

Шаҳар ва туман газлаштириш идораларига маълум қилмасдан янги газ асбобларини ўрнатиши ва қайта ўрнатиши ҳамда уларни газ таъминлаш тизимиға улаш тақиқланади. Уларни ўрнатиши ва ишга тушириш бўйича зарур талабларни бажармаслик ёнгин, портлаш, заҳарланишига сабаб бўлади.

Газ ҳидини сезсангиз дарҳол газ асбоблари олдида жўмракларни беркитинг, ҳонани шамоллатинг, электр асбоблари ва очиқ оловдан фойдаланманг, ўздилик билан шаҳар-туман газ авария-диспетчерлик хизматига кўнғироқ қилинг.

Турмушда газдан фойдаланишда ҳавфисзлик талабларига қатъий риоя этиш уйингизда баҳтсиз ҳодисалар бўлишининг олдини олади.

«ТОШВИЛОЯТГАЗ» БОШҚАРМАСИ.

«ЎЗБЕКНАВО»

гастроль-концерт бирлашмасининг

Тошкент вилояти бўлими бирлашма қошида ташкил этилаётган

МИЛЛИЙ АШУЛА ВА РАҚС ЖАМОАСИГА

танлов асосида

ХОНАНДА, СОЗАНДА ва

РАҚҚОСАЛАРНИ

ИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ.

Мурожаат учун телефонлар: 64-83-43, 64-84-93.

Манзилимиз:

Қиброй тумани,

«Дўрмон»

маданият саройи